

Шпіон

Ще ніколи Іванові таке не траплялося, щоби та краса корова так ричала, коли він виходив зі стайні, як сьогодні. Правда! Він все доглядав її більше, як інших, ба, навіть зайвий кусок хліба, який оставав йому з вечері, він їй віддавав. Зате вона щадила його старі кости і на пасовиську паслася все поблизько него і він не бігав за нею як за іншими, коли вони забігали на чуже поле.

Та й пес, що все вірнотоваришив йому на пасовиську, почав чогось на нього гавкати, чого досі ніколи не робив.

Іван був забобонний вправді і іншим разом бувби ніде не виходив, але приморозки, які чимраз більше посилювалися, змушували його піти до міста і купити якісь постоли та кожущину, бо таки і до церкби в неділю не було вже в чім показатися.

А до того ще й його пан, де він від малого служив, дозволив йому піти до міста, лише наказував йому, аби його при купні не ошукали, бо знав, що Іван був найбільше забитий в розумі з його двораків.

Через цілу дорогу йшов він сумний.

Не помічав нікого, ані знайомих мужиків, що переходили попри нього та поздоровляли, ані війська, яке тою дорогою перемашерувало на фронт проти москалів. — Все те його не інтересувало.

Він чув лише нераз, як інші в дворі говорили, що москалі, де прийдуть, там вирізують всіх людей, а наші австріяки з ними воюють. Що наші тепер зайшли вже далеко в Росію, що вже невдовзі настане мир.

Іван мав на те одну відповідь: нехай, мовляв, б'ються, коли мають здорові голови і звичайно в такі балачки він ніколи не встрявав, бо мусів пазити худоби і на них не розумівся.

Його переслідувала цілу дорогу краса корова:

— Чого вона так ричала? Він чейже дав їй їсти і напоїв.

— Або чого той псисько так гавкав — він все так радісно скавав, коли його тільки бачив.

І не счувся, як опинився в місті.

Ходив від skleпу до skleпу, вибирав, оглядав і торгувався, але не міг нічого купити, бо грошей вистарчало йому ледві на постоли.

Зайшов ще до одного skleпу, де думав, що таки виторгує так, що купить і постоли і кожух.

Він знав, що в Лейби танше, як деінде і це було останньою його надією.

— Беріть десятку за все, я даю добре!

- Та ти хіба здурів, чи на збитки береш мене?
 — А ти гадаєш, що я краду гроші, так як ти жиде?
 — Мене самого більше коштує.
 — І ти таки не возьмеш десятки?

— ...

- Чи дати тобі ще лева?
 — Купи собі за того лева, Іване, волокни до постолів.

— ...

— Чекай, прийдуть москалі на твою голову, жиде, та закладуть тобі волокни на шию!

І вийшов безнадійно зі склепу, не думаючи вже про купно постолів ані кожушини та крутився ще по місті без жадної думки і цілі...

Аж почув за собою якийсь тажкий хід і брязкіт оруж-
 жа. Оглянувся, а за ним стояв Лейба і військовий жандарм.

— То ти купував постолі?

— Цей сам, пане, був тепер у мене!

Заки встиг щонебудь сказати, як на руках почув зимні
 ланцюжки і вже мандрував разом з жандармом до ратуша.

Все, що його питали, нічого не розумів, лише чув, як
 один грубий вояк ходив по кімнаті та кричав: „шпiон!“
 і показував Іванові на шию...

Другого дня міський поліцей вибубнював по цілiм мі-
 сті і взивав людей, щоби пополудні повиходили на громад-
 ську толоку, де будуть вішати небезпечного шпiона, якого
 вдалося австрійським властям щасливо зловити.

А далі взивав, що хто знавби ще за таких шпiонів,
 щоби негайно дав знати до команди на ратуші...

Катерина Мансфілд

(*Katherine Mansfield*)

Філіжанка чаю

(A cup of tea)

Про Розмері Фел не сказалиб, що вона гарна. Ні, її не
 можна було назвати гарною. Гарненькою?.. Може, якщо
 розібрати по частинам... Але на що бути таким жорстоким
 і розбирати когось по частинам?.. Вона була молода, блис-
 куча, дуже модерна, надзвичайно елегантна, неймовірно очи-
 тана й в курсі найновіших з нових книжок. А прийняття
 в неї були чарівною комбінацією людей з найкращого то-
 вариства та... артистів, — чудернацьких типів, яких вона
 сама вишукувала; деякі з них були просто страшні, але біль-
 шість — цілком презентабельні й забавні.

Розмері була два роки заміжем і мала гарненького
 хлопчика. Чоловік у неї був ідеальний. Вони були багаті,